

vilde jeg meget ønske, at de Herrer vilde se Kirkerne; thi de vilde da finde, at de ere i ganske anden Stand der, hvor Beboerne selv ere deres Kirke, end hvor Andre ere den. (Stemmer: Det er ikke rigtigt!) Det er Tilfældet allevegne, hvor jeg er kjendt (Holfstein-Ledreborg: Ikke, hvor jeg er kjendt!). Ja, det skal jeg ikke modsigge. Jeg maa tilstaa, at det næsten gaar noget rundt for mig, naar jeg skal følge det ærede Medlems Løftegang; thi det forekommer mig, at han blander saa Meget sammen, som i og for sig knap nok ligger for i dette Lovforslag. Jeg kan ikke forstaa, hvad det ærede Medlem mente med Fornu. Naar vi f. Ex. afløse vor Kirketiende, falder jo den samme Forpligtelse paa Gaardeierne — jeg tror, det ærede Medlem sagde Proprietarerne, men jeg vil bruge et mere dansk Ord — som da blive Kirkeiere; akkurat den samme Forpligtelse til Kirkens Vedligeholdelse, som nu paahviler dem, der for Tiden ere Kirken, paahviler da Gaardeierne, medmindre det ærede Medlem gaar ud fra, at Staten skal kjøbe alle Tienderne. Gaar man derimod ud fra, at Tiendeyderne ville kjøbe Tienderne, naar vi vedtage en Tiendeafsløsningslov — og derfra gaar jeg ud — maa de gaa ind i de samme Forpligtelser, som de nuværende Kirkeiere have; dette maa være rigtigt. Jeg skal ikke forfølge denne Løftegang videre, men jeg kan ikke forstaa, hvorledes Menighederne skulde komme i et saadant Uafhængighedsforhold til Staten som omtalt; det er mig ligesaa uforklarligt. Det ærede Medlem søgte at begrunde dette, men det kom dog til at staa ligesaa uforklarligt for mig, at dette, at Tienden afløses, vil have til Følge, at Menigheden bliver afhængig af Staten; det er ligefrem ufatteligt for mig.

Holfstein-Ledreborg: Jeg vil kun gjøre den ærede stoffe Taler opmærksom paa, at der staar i § 6 af Lovforslaget „Enhver Byrde, der paahviler Tiendeieren, og som hidtil ikke er bestemt i Penge, bliver efter Bestemmelserne i § 3 at fastsætte til et vist aarligt Gjennemsnitsbeløb. Saaledes blive navnlig de Kirkeiere paahvilende Forpligtelser ved Skøn at ansætte til en aarlig gjennemsnitlig Pengeydelse, hvorved der særlig tages Hensyn til den hele Stand, hvori Kirkebygningen og Kirkegaarden foresindes, og de Kraav, der maa stilles til dem i en nærmere eller fjernere Tid, deriblandt mulige Udvidelser.“ Heraf er det ganske klart, at Forpligtelsen til at holde Kirken vedlige vil indskrænkes betydelig med Aarene, efter som Pengene tabe i Verdi.

Bable: Jeg veed ikke, om de Herrer lagde Mærke til, at den ærede Minister lod et Ord falde om, at der skulde forespørges i det statistiske Bureau om Oplysninger i denne Sag. Dette Spørgsmaal er af en ikke ringe Betydning; thi

naar det skal blive Skik, at man med Hensyn til de Spørgsmaal, som vi reise, først skal indhente Oplysninger i det statistiske Bureau, vil det saa temmelig blive en Nødvendighed for os at faae noget mere Indseende; end man hidtil har haat, med den Forretningsgang, som dette Bureau fører, og da der nu netop er et Skifte, vil jeg benytte Leiligheden til at henstille, at ikke blot Regjeringsen, men ogsaa Andre vilde have et Indseende med, at det statistiske Bureau ikke alene beskæftiger sig med, hvad det har Lyst til at beskæftige sig med, men at der i Tide sørges lidt for, at Spørgsmaal, der kunne have Betydning i en nær Fremtid, optage det statistiske Bureaus Krafte. Det var denne Bemærkning, jeg vilde tillade mig at gjøre overfor dette Spørgsmaal, især nu, da der er et Skifte med Hensyn til det statistiske Bureau. — Det ærede Medlem for Kjøbenhavns Amts 5te Valokreds (Holfstein-Ledreborg) har berørt et Forhold, som jeg godt kan forstaa, at han fra sit Standpunkt nærer en vis Deltagelse for, men der var en rigtig Grund-Misforstaaelse i det ærede Medlems Udtalelser, som jeg ikke kan forstaa, at han, der har fystet med Forholdet, kunde gjøre sig skyldig i. Det ærede Medlem talte om, at Menigheden skulde blive formueløs ved Tiendens Afløsning, men hvad er Tiendepligten? Det er jo Sognets Beboere, der ere tiendepligtige; men siden Grundloven er kommen ud, ere de tiendepligtige Sognebeboere ikke længere Menigheden. Det forekommer mig, at det ærede Medlem aldeles maa have overset dette. (Stemmer: Hartkornet!) Hartkornseierne udgjøre Sognet — om dem, der siden efter indvandre og bo i Sognet, taler jeg ikke her — men det tiendepligtige Hartkorn i Sognet falder ikke sammen med Menigheden; dette haaber jeg, at enhver af de Herrer kan forstaa; er det ikke rigtigt? (Stemmer: Jo! Jo!) Al den videre Begrundelse af denne Misforstaaelse, som det ærede Medlem vil komme med, falder demed aldeles til Jorden. Man føler det ikke, thi man kjender kun til det tiendefrie Hartkorn, og føler derfor ikke, at han ved at gaa over til en anden Religion har Pligter overfor det Samfund, der hedder Folkekirken; men en hvilken som helst tiendepligtig Hartkornseier, som benytter Grundlovens Ret til at gaa over til en anden Religion end Folkekirken, skal lige godt betale Tiende til det, den ærede Taler kalder Menigheden; saaledes staa denne Sag. Naar for Dvigt to ærede Herrer i denne Tiendesag, der nu ligger saaledes for Dagen, tale om, hvad der fra Nils Tid er henlagt til dette Diemed, skal jeg ikke opholde mig derved. Jeg vil ikke gaa tilbage til den graa Tid, som den ærede Forslagsstiller talte om, men enten man kalder den graa eller Lysegraa eller mørkegraa, er den graa Tid ikke længere tilbage, end at vi meget godt vide, hvorledes hele dette Forhold stillede sig. Enhver dansk Mand, som kan sin Fædrelands Historie, veed vistnok ogsaa, at